

УДК 78.087.665:004.9

DOI 10.34064/khnum1-75.18

Мартьянов Євгеній Вячеславович

Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського,
аспірант кафедри музичного мистецтва естради та джазу
e-mail: emartyanov@icloud.com
ORCID iD: 0009-0002-2433-7284

**«À la manière de...» для тромбона Жана-Мішеля Дефая:
стилістичні особливості реалізації в сучасному контексті**

У статті досліджено серію композицій для тромбона «À la manière de...» Ж.-М. Дефая, яка являє собою приклад сучасної стилізації, спрямованої на відтворення та переосмислення музичних традицій різних історичних епох. Звернення до обраної теми актуалізовано необхідністю осмислення засобів стилізації та інтерпретації музичних традицій крізь призму сучасних виконавських і педагогічних потреб. Мета дослідження – проаналізувати стилістичні особливості серії творів Ж.-М. Дефая та визначити основні засоби, що використовуються композитором для реалізації стилістичних характеристик творчого почерку відомих композиторів минулого. Наукова новизна розвідки полягає у комплексному аналізі гармонічної, мелодичної та ритмічної структури згаданих творів, а також у визначенні спільних і відмінних рис між оригінальними стилями композиторів та їх інтерпретацією. У висновках підсумовано особливості стилізації у творах серії «À la manière de...», а також підкреслено значення цих творів у сучасному виконавському й педагогічному контексті.

Ключові слова: стилізація; музичні традиції; Жан-Мішель Дефай; «À la manière de...»; виконавська практика; композиторська техніка; виконавська інтерпретація.

Постановка проблеми.

Жан-Мішель Дефай / *Jean-Michel Defaye* (1932–2025) є видатним французьким композитором, який посідає важливе місце в сучасному музичному мистецтві завдяки унікальному поєднанню у своїй творчій манері традиційних стилів минулих епох із сучасною композиторською мовою. Серія його творів для тромбона «À la manière de...» є своєрідним феноменом у контексті стилізаційних практик

XX–XXI століть, оскільки вона не лише відображає стильові особливості музики Й. С. Баха, А. Вівальді, Р. Шумана, Й. Брамса та К. Дебюссі, а й демонструє складні механізми її інтерпретації в сучасному контексті.

Актуальність цього дослідження зумовлена зростаючим інтересом до феномена стилізації в академічній музиці, зокрема до засобів адаптації і трансформації музичних традицій у нових композиторських практиках. Стилізація як одна з провідних тенденцій у композиторській діяльності XX–XXI століть відіграє ключову роль у процесах взаємодії традиції та інновацій. У цьому контексті аналіз серії п'єс «*À la manière de...*» є важливим для глибшого розуміння принципів стилізації, що застосовуються сучасними композиторами при зверненні до історичних музичних стилів.

Новизна дослідження полягає в детальному аналізі стилістичних особливостей серії творів Ж.-М. Дефая «*À la manière de...*» у контексті сучасних композиторських технік. У науковому дискурсі вже розглядалися питання музичної стилізації, проте специфіка підходу французького композитора до цього засобу виразності залишається недостатньо вивченою. Комплексний аналіз творів Ж.-М. Дефая дозволяє уточнити механізми стилізації та виявити специфічні прийоми відтворення характерних рис стилів Й. С. Баха, А. Вівальді, Р. Шумана, Й. Брамса та К. Дебюссі.

Останні дослідження і публікації, присвячені музичній стилізації та інтертекстуальності, засвідчують зростання інтересу до процесів адаптації класичних музичних традицій у сучасному композиторському мистецтві. Зокрема, Дж. Гепокоскі (Hepokoski, 2021) розглядає типові структури сонатної форми та їхні варіації у творчості композиторів XVIII–XIX століть, що має безпосередній стосунок до аналізу методів стилізації у творах Ж.-М. Дефая. Дж. П. Беркгольдер (Burkholder, 2024) фокусує увагу на принципах музичного цитування та переосмислення традицій, які є ключовими елементами циклу «*À la manière de...*». У дисертації А. С. Рейдера (Rader, 2011) подано докладний порівняльний аналіз гармонічних, мелодичних і

ритмічних моделей у творах К. Дебюссі та Ж.-М. Дефая, що дозволяє чіткіше виявити стилізаційні прийоми, використані останнім. Також в одній із глав книги С. Сагалла (Sagall, 2021), де засоби сучасної музичної виразності вивчаються у контексті соціально-економічних умов, аналізуються принципи класичного стилю, які опосередковано впливають на композиторські концепції XX–XXI століть, зокрема в площині історичної стилізації.

Окремий напрям досліджень стосується трансформації класичних стилів у контексті сучасної музики. М. Ремідж (Ramage, 2021) аналізує особливості осциляцій популярної та академічної музики, починаючи від 1800 років, що є важливим для розуміння композиторських технік Ж.-М. Дефая. М. Надаль і О. Вартамян (Nadal & Vartanian, 2022) розглядають питання емпіричної естетики, які безпосередньо стосуються сприйняття стилізованої музики. М. А. Ройг-Франколі (Roig-Francolí, 2021) вивчає посттональну музику, що дозволяє спиратися на це дослідження при аналізі гармонічних прийомів, використаних у стилізаціях Ж.-М. Дефая.

Значний інтерес становлять роботи, що висвітлюють вплив жанрових і стильових особливостей на формування композиторської мови. Зокрема, А. Н. Горнер-Сазерленд (Horner Sutherland, 2024) аналізує міжжанрову педагогіку в американській оперній традиції, що поглиблює розуміння виконавських аспектів стилізованих творів. У свою чергу, Г. С. Лі та К. Дж. Міллер (Lee & Miller, 2023) досліджують музичний модернізм у глобальному контексті, що допомагає простежити еволюцію стилізації в композиторській практиці. Е. Мендельсон (Mendelssohn, 2025) розглядає взаємодію джазових і академічних елементів, що є релевантним для дослідження міжстильових запозичень у музиці Ж.-М. Дефая.

Актуальною також є інформація з відкритих джерел, присвячених особистості Ж.-М. Дефая, його творчій біографії та виконавській рецепції (Jean-Michel Defaye, n.d.). У цьому контексті важливими є свідчення провідних виконавців, зокрема тромбоністів І. Босфілда (Ian Bousfield, n.d.) та М. Беке (Michel Becquet, n.d.), які активно

виконують твори Ж.-М. Дефая і популяризують цикл «*À la manière de...*» на міжнародній сцені.

Попри значний інтерес науковців до дослідження музичної стилізації, особливості циклу «*À la manière de...*» Ж.-М. Дефая залишаються недостатньо розкритими у сучасній музикознавчій літературі. Зокрема, актуальним є вивчення взаємодії композиторської мови Ж.-М. Дефая зі стилістичними особливостями музики Й. С. Баха, А. Вівальді, Р. Шумана, Й. Брамса і К. Дебюссі. Також малодослідженою залишається виконавська специфіка цих творів, особливо в контексті труднощів інтерпретації стилізованих фрагментів. Ці аспекти потребують подальшого розгляду та глибшого аналізу.

Мета статті – проаналізувати стилістичні особливості серії творів «*À la manière de...*» Ж.-М. Дефая та визначити основні виразні засоби, що використовуються композитором для реалізації стилістичних характеристик творчого почерку Й. С. Баха, А. Вівальді, Р. Шумана, Й. Брамса та К. Дебюссі.

Методологія дослідження. Структурно-функціональний підхід, що включає гармонічний, мелодичний та ритмічний аналіз, дає можливість визначити ключові елементи стилізації у творах Ж.-М. Дефая. Використано також стильовий і компаративний методи для порівняння стилістичних особливостей оригінальних творів композиторів та їх інтерпретації.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Жан-Мішель Дефай – видатний французький композитор, аранжувальник і диригент. Народився він 18 вересня 1932 року в Сен-Манде, (Франція), а вже у 10-річному віці вступив до Паризької консерваторії, де навчався фортепіано та композиції під керівництвом Н. Буланже. Завдяки таланту і працьовитості він швидко здобув визнання: 1952 року отримав Другу Римську премію, а також міжнародні нагороди, серед них премію Фонду Л. Буланже в Гарварді та другу премію королеви Єлизавети Бельгійської. Ж.-М. Дефай працював у різних жанрах: писав симфонічну, камерну та естрадну музику, саундтреки для кіно й телебачення. Його музика звучить у фільмах «Пік-пік»

(1963) та «Щастя» (1965). Також композитор відомий своєю співпрацею з видатним шансоньє Л. Ферре в якості піаніста і аранжувальника, яка розпочалася у 1960 роки. Окремою частиною його творчості є композиції для духових інструментів. Особливо популярною серед виконавців є серія «*À la manière de...*» для тромбона, у якій композитор стилізував музику видатних авторів минулого. Ж.-М. Дефай пішов із життя 1 січня 2025 року у віці 92 років, а його музична спадщина стала важливою частиною світової культури.

Серія «*À la manière de...*» Ж.-М. Дефая складається з кількох п'єс для тромбона та фортепіано, кожна з яких стилізована під музику певного композитора. Відомі твори з цієї серії: «*À la manière de Bach*» («У манері Й. С. Баха»); «*À la manière de Schumann*» («У манері Р. Шумана»); «*À la manière de Vivaldi*» («У манері А. Вівальді»); «*À la manière de Brahms*» («У манері Й. Брамса»); «*À la manière de Debussy*» («У манері К. Дебюссі»). Ці твори увійшли в навчальний і концертний репертуар тромбоністів. Вони зберігають технічні і стилістичні особливості музики названих композиторів, але водночас засвідчують індивідуальний підхід Ж.-М. Дефая до музичної стилізації.

Так, у п'єсі «*À la manière de Bach*» композитор не лише стилізує музику Й. С. Баха, а й відтворює складність його музичної мови, зберігаючи ключові риси барокової естетики – інтегрує барокові гармонічні та ритмічні елементи, що створюють міст між бахівською традицією і сучасними виконавськими підходами.

Одним із центральних елементів твору є поліфонічна техніка, яку Ж.-М. Дефай застосовує з винятковою точністю, поєднуючи складність фугоподібного письма з доступністю фактури для виконання, створюючи багатоголосся, що водночас залишається прозорим і логічно вибудованим. На відміну від традиційного академічного тлумачення творів Й. С. Баха, орієнтованого переважно на історичну точність і стриманість, Ж.-М. Дефай надає своїй музиці більш відкритого, живого звучання, адаптуючи її до сучасного стилю виконання. Попри збереження елементів барокової стилістики, композитор інтегрує інноваційні гармонічні рішення, експериментує з тональностями

та використовує сучасні гармонічні звороти, що виходять за межі типових для доби Бароко. Це збагачує музичний контекст твору, надаючи йому актуальності в сучасному мистецькому середовищі. Замість суворого дотримання барокових метричних принципів, Ж.-М. Дефай застосовує варіативну ритмічну організацію, яка, попри гнучкість у розподілі акцентів і тривалостей, зберігає структурну ясність. Це сприяє виразній інтерпретаційній взаємодії між піаністом і тромбоністом, вносячи у виконання живу енергію та імпровізаційність.

Музична виразність у «*À la manière de Bach*» формується не лише завдяки поліфонічному письму, а й через темброву взаємодію тромбона та фортепіано. Тромбон, на відміну від барокового органа чи клавесина, має широкий спектр динамічних можливостей – від делікатного *pp* з м'яким *portato* до яскраво артикульованих *f* із застосуванням акцентів. Саме ці можливості дають виконавцю простір для художньої інтерпретації, дозволяючи варіювати характер фраз залежно від драматургії твору. Для стилізації барокового звучання важливо уникати надмірного вібрато, зберігаючи чистоту інтонації та прозорість тембру, однак не втрачаючи при цьому живого дихання фрази, що особливо важливо у виконанні на сучасному тромбоні.

Зі свого боку, партія фортепіано – не лише акомпанемент, а рівноправна лінія поліфонічного діалогу. Виконавець має гнучко варіювати динаміку, чітко структурувати голосовий рельєф, а також застосовувати диференційовану педалізацію, змінюючи її глибину і тривалість залежно від музичного контексту, для досягнення прозорості або, навпаки, тембрової насиченості звучання. При цьому, з огляду на бароковий стиль, важливо уникати надмірної романтизованої агогіки – однак сучасне виконання допускає мікродинамічні відтінки, що підкреслюють внутрішню риторіку музики.

Трактування твору значною мірою залежить від виконавця. Зокрема, Мішель Беке – один із провідних інтерпретаторів сучасної тромбонної музики – підкреслює важливість глибокого засвоєння барокової фразеології як основи для формування виразного музичного жесту (Innovatrombone, 2019). У його інтерпретаціях стилізованих творів

простежуються акцентуація вступів тем у фугованих розділах, ретельно збалансована динаміка звучання інструментів ансамблю, уважне ставлення до «прозорості» фактури, зокрема через чітку артикуляцію окремих ліній. На думку М. Беке та інших виконавців, важливо не буквально наслідувати стиль Й. С. Баха, а переосмислювати його музичну мову в сучасному контексті, що означає збереження структурної логіки й риторичної виразності з урахуванням особливостей сучасного інструментального мислення (там само).

У виконавській практиці інтерпретація стилізованих творів на зразок «*À la manière de Bach*» часто поєднує елементи історично інформованого підходу з індивідуальною творчою експресією. Наприклад, у виконанні Крістіана Ліндберга відчутна увага до тембрової палітри та драматургії, тоді як Йеспер Юль у своїй виконавській манері тяжіє до структурної ясності й риторичної стриманості, акцентуючи логіку музичного розгортання. Подібні приклади демонструють широкий спектр можливостей інтерпретації, що виходить за межі умовної національної школи й зосереджена на персоніфікованому підході.

Твір Ж.-М. Дефая «*À la manière de Schumann*» демонструє можливість інтеграції характерних рис музичної мови Р. Шумана в сучасний художній простір. Зберігаючи типові для композитора гармонічні структури, фразеологічну свободу та мотивну фрагментарність, автор розширює їх за допомогою нових художніх засобів, що забезпечує стилізації яскраву виразність та інтерпретаційну гнучкість.

У шуманівській традиції центральною є естетика емоційної багатоплановості, що виявляється через постійне чергування афектів, образну змінність і ритмічну свободу. Ж.-М. Дефай, зберігаючи ці риси, трансформує їх у новому виконавському контексті, де велике значення має темброва пластичність тромбона. На особливу увагу заслуговує характер мелодичного розвитку: композитор часто апелює до прийому «внутрішнього монологу», коли лінія тромбона ніби мислиться як голос суб'єктивного «я», інтимного і напруженого водночас. Для досягнення належної інтонаційної виразності необхідне глибоке розуміння шуманівської поетики, насамперед смислового наповнення

образів Флорестана та Евсебіуса – архетипів емоційної дихотомії, що пронизує більшість творів композитора.

Відповідно до цих образно-емоційних полюсів змінюється характер звучання у різних розділах твору: у ліричних епізодах домінують м'які атаки, широке легато і гнучке фразування, що створює ефект співучості, подібної до вокальної. У драматичних – підкреслюються гострота артикуляції, контрасти динамічних відтінків: несподівані *sf* чи миттєві переходи від *p* до *f*; зміни регістрів використовуються як емоційний чинник. Звукове напруження часто досягається не через фізичну гучність, а через інтенсивність тембрової напруги. Особлива роль доручається піаністові: його партія – не лише гармонічна опора, але й активна лінія, що створює емоційний резонанс і поліфонічну перспективу для «голосу» тромбона. Саме тому баланс між обома партіями і взаємодія виконавців мають бути органічно вибудованими.

Рекомендації щодо виконання подібних творів часто наголошують на принципах «виразного дихання фрази» та «внутрішнього диригування» – тобто здатності виконавця інтерпретувати музичну тканину з чітко окресленою психологічною траєкторією. У цьому сенсі корисним є досвід таких виконавців, як Ф. Базельє, який у своїх інтерпретаціях фокусується на інтонаційній мові як основі стилю, де кожна фраза озвучується згідно з внутрішньою логікою її розвитку. Сучасна виконавська практика, зокрема у європейських консерваторіях (Париж, Ліон, Кельн), активно демонструє тенденцію до інтерпретації стилізованих творів саме як музики «на межі», де важливо зберегти відчуття стилю, але не імітувати його буквально, тобто необхідно «читати між рядків» – виявляти у, здавалося б, традиційних структурах нові інтонаційні сенси. Зокрема, увага до таких нюансів, як тривалість пауз, змінність атаки або тонке регулювання динаміки стає ключем до глибшої інтерпретації.

У творі Ж.-М. Дефая «*À la manière de Vivaldi*» виявляється не лише глибоке знання композитором барокової стилістики та естетики, а й сучасне трактування ним виконавських принципів, притаманних цьому історичному періоду. І якщо технічні труднощі,

пов'язані зі швидкими темпами, артикуляцією та фразуванням, є очевидними, то інтерпретаційна складність полягає саме у відтворенні автентичного барокового характеру засобами сучасного інструмента й у межах нової естетичної парадигми.

Ключовим для інтерпретації тут є розуміння барокової риторики, що відіграє провідну роль у творчості А. Вівальді. Ж.-М. Дефай вдало інтегрує її в стилістику свого твору, використовуючи музичні риторичні фігури як виражальні одиниці. Повтори, секвенції, розробка коротких мотивів виступають не лише як формальні структурні елементи, а насамперед як засоби емоційного вираження. У виконавській практиці це вимагає чіткої та диференційованої артикуляції кожного мотиву, контрастності динамічного профілю і тембрового розмежування фігур, що несуть різний афективний заряд. Динамічна складова твору повинна бути гнучкою, з частими переходами від *p*, *leggiero*, до *f*, *energico*. У швидких фрагментах (стилізаціях *Allegro* концертів А. Вівальді) потрібна не стільки сила звуку, скільки його пружність – ясне, «пружинисте» звучання, що підкреслює барокову «моторність». Тоді як у повільніших епізодах, що нагадують барокові *Largo* або *Andante*, тембр має ставати м'якшим, набуваючи «кантиленності» завдяки довгому диханню й плавному легато. Ця змінність є вкрай важливою: Бароко не допускає одноманітності, навіть у межах однотипних формальних структур.

У цьому контексті варто згадати рекомендації видатних тромбоністів, зокрема І. Босфілда, який у своїх публічних майстер-класах неодноразово наголошував на важливості барокової легкості у виконанні швидких пасажів. Важливість фразової гнучкості й історично обґрунтованої агогіки підкреслює М. Беке: у його методичних рекомендаціях часто фігурує поняття «музичної мови» Бароко, де навіть незначне ритмічне зміщення або затримка можуть бути емоційним маркером (Innovatrombone Interviews..., 2019). При виконанні твору Ж.-М. Дефая це означає, що агогіка не може бути «нейтральною» – вона має будувати риторичну напругу, особливо в імітаційних фрагментах або переходах між розділами.

Важливим інтерпретаційним аспектом також є фактурний. Хоча твір Ж.-М. Дефая написаний для тромбона з фортепіано, взаємодія інструментів має наслідувати барокову модель «соліст – *basso continuo*». Отже, виконавець тромбової партії повинен мислити свою лінію не лише як мелодію, а як частину горизонтального поліфонічного простору, де важливими є контрапунктичне співвідношення із фортепіанною фактурою, варіативність інтонаційних наголосів.

З погляду педагогіки, виконання цього твору може розглядатися як приклад роботи над стилістичною адаптацією. Студенту або молодому виконавцеві важливо не лише опанувати технічно складний матеріал, а й навчитися «мислити стилем». Саме цей твір Ж.-М. Дефая є гідним зразком для ефективного розвитку інтерпретаційної уяви, набуття історичної обізнаності й формування тембрової чутливості.

У п'єсі «*À la manière de Brahms*» композитор відтворює характерні риси стилю Й. Брамса – представника пізнього романтизму. Музика Й. Брамса відзначається складною гармонією, виразною тематичною розробкою та глибоким емоційним змістом. Ж.-М. Дефай реінтерпретує романтичні ідеї, адаптуючи ці особливості до звукової специфіки обраного ним сучасного інструментального складу, тромбона та фортепіано. Для створення емоційної напруги Й. Брамс широко застосовував складні модуляційні переходи та насичені акордові поєднання. Ж.-М. Дефай застосовує схожі засоби, доповнюючи їх нетиповими для стилю романтиків модуляціями та хроматичними гармонічними конструкціями, поглиблюючи драматичні контрасти. Однією з характерних рис музики Й. Брамса є складна ритміка, зміщення акцентів та використання синкоп, вона відзначається розгорнутими мелодичними лініями, що розвиваються поступово, а також активним використанням поліфонічних структур. Ж.-М. Дефай адаптує ці принципи, застосовуючи тромбон для виразних протяжних мелодій та включаючи елементи контрапункту для збагачення музичної фактури. Контрасти між ніжними камерними епізодами та потужними драматичними кульмінаціями є важливою рисою музики Й. Брамса. Ж.-М. Дефай передає цю особливість через широту динамічного

діапазону та використання артикуляційних засобів. Й. Брамс надавав великого значення варіаційному розвитку музичного матеріалу, поступово трансформуючи та видозмінюючи теми. Ж.-М. Дефай дотримується цього принципу, розгортаючи тематичні структури варіаційно, що збагачує звучання та додає йому цілісності.

Характер звукових образів у п'єсі «*À la manière de Brahms*» змінюється відповідно до стилістичного підтексту, що вимагає від виконавця не лише технічної досконалості, а й тонкої інтерпретаційної інтуїції. Для досягнення брамсівської глибини звучання доцільним є використання широкого динамічного діапазону, де **pp** має зберігати внутрішню напругу, а **ff** – благородну стриманість без втрати тембрової виразності. М'яке кантиленне звучання має поєднуватися з насиченими, оркестрово забарвленими тембрами фортепіано й тромбона, особливо в драматичних кульмінаціях твору. Така прискіплива увага до тембрової палітри твору сприяє розкриттю ідеї багатоголосся. З погляду сучасної виконавської практики, важливо уникати надмірної сентиментальності, яка не притаманна стриманому романтизму Й. Брамса. Натомість слід прагнути до інтелектуально виваженого трактування, де виразність досягається за рахунок логічної побудови фрази, нюансованого дихання та ретельного контролю артикуляції. Варто пам'ятати, що брамсівська риторика – це насамперед розгорнута думка, що розвивається з внутрішньою логікою та емоційною стриманістю.

У контексті динамічних і тембрових рішень ефективним є використання м'якої динамічної модуляції у поєднанні зі зв'язним кантиленним викладом, що створює ефект поступового розгортання музичної думки. Доцільним також є чергування глухуватих, «дерев'янистих» тембрів нижнього регістру тромбона з яскравішими, але стриманими тембровими барвами інтонацій у верхньому регістрі – це сприяє побудові драматургічної напруги в кульмінаційних моментах. Подібне інтерпретаційне трактування спостерігається, зокрема, в аудіозаписах К. Ліндберга, який підкреслює інтелектуальну насиченість

і структурну логіку романтичної музики, зберігаючи при цьому кантиленну виразність звучання.

В інтерпретаціях творів, стилізованих «*À la manière de...*», особливо на прикладі стилю Й. Брамса, слід наголосити на важливості розвитку внутрішнього слуху, орієнтації на фразову перспективу та витончену роботу з ритмічними структурами, що передбачає необхідність занурення в стилістичний контекст відповідної епохи зі збереженням сучасного мислення щодо звукової пластики і технічного арсеналу виконавця.

Твір Ж.-М. Дефая «*À la manière de Debussy*» для тромбона та фортепіано є надзвичайно показовим прикладом стилізації в душі музичного імпресіонізму. Автор демонструє глибоке осмислення естетики К. Дебюссі, відтворюючи не лише характерні елементи його музичної мови, а й внутрішню логіку імпресіоністичного мислення. Тому інтерпретація цього твору потребує від виконавця глибокого розуміння специфіки звучання, тембрової організації, динаміки й ритміки, характерних для музики імпресіоністів.

Однією з ключових рис стилю К. Дебюссі, відтворених Ж.-М. Дефаєм, є специфічне гармонічне мислення в межах розширеної тональності, з неочікуваними зсувами, хроматичними модуляціями та нерозв'язаними дисонансами. Такі елементи формують особливий звуковий простір, позбавлений традиційної функціональності, натомість сповнений колористичних ефектів. Це створює специфічну звукову драматургію, у якій кожна гармонія є самодостатнім елементом, що вимагає особливої уваги до її тембрового наповнення.

Темброва організація має принципове значення в інтерпретації цього твору. Тромбон у поєднанні з фортепіано демонструє вражаючу палітру фарб. Саме тому сучасна виконавська практика тяжіє до максимальної звукової пластичності, досяжної завдяки зміні артикуляційних прийомів, штрихів та гнучкості звукоутворення. Плавні переходи між регістрами, використання легато, стакато та їхніх проміжних варіантів сприяють створенню ефекту звукової розмитості, притаманного імпресіоністичній музиці.

У сучасних інтерпретаціях взагалі великого значення набуває агогіка як засіб виявлення внутрішньої емоційної динаміки твору. Застосування мікропауз, сповільнень або прискорень у середині фраз – усе це сприяє створенню ефекту імпровізаційності як невід’ємної риси імпресіоністичного стилю. Такий підхід активно підтримується провідними сучасними виконавцями, які демонструють здатність зберігати цілісність форми, водночас надаючи музиці внутрішньої свободи розвитку.

Виконавські труднощі, пов’язані з твором «*À la manière de Debussy*», включають і контроль динаміки, яка варіюється від ледве вловимих нюансів до потужних кульмінацій. Це вимагає точного дозування повітряного потоку, вміння формувати тембр залежно від гармонічного фону та здатності до швидкої зміни динамічного плану. Складності створює також ритмічна структура, що тяжіє до асиметричності й нестабільності метричних акцентів. Виконавець має зберігати точність у координації з фортепіанною партією, яка не виконує функції акомпанементу, а є рівноправним учасником музичного діалогу.

У контексті сучасної виконавської практики спостерігається тенденція до використання розширених технік звукоутворення, зокрема мультифоніки, шумових ефектів або зміни положення мундштука для досягнення додаткової барвистості звуку. Такі прийоми, хоч і не завжди прямо передбачені композитором, органічно вписуються в концепцію імпресіоністичної звукової свободи, що прагне до розширення традиційних уявлень про тембр і гармонію.

Таким чином, інтерпретація твору Ж.-М. Дефая «*À la manière de Debussy*» у сучасному виконавському контексті передбачає поєднання технічної майстерності, глибокого стилістичного чуття і творчої свободи. Лише завдяки такому комплексному підходу виконавець буде у змозі відтворити не лише звукову оболонку стилю К. Дебюссі, а й проникнути в суть його імпресіоністичного світу.

Висновки.

Результати дослідження свідчать про значну художню та педагогічну цінність серії творів «*À la manière de...*» для тромбона і фортепіано Ж.-М. Дефая. Композитор залишив глибокий слід у світовій музичній культурі, поєднуючи традиційні класичні стилі із сучасними елементами музичної мови. Цикл є яскравим прикладом того, як можна інтерпретувати музику минулого, зберігаючи її сутність і водночас додаючи нові виконавські можливості. П'єси цієї серії не лише відтворюють стилі таких композиторів, як Й. С. Бах, А. Вівальді, Й. Брамс, Р. Шуман, і К. Дебюсі, але й збагачують їх індивідуальним баченням Ж.-М. Дефая.

Особливо важливими є гармонічні та ритмічні інновації, які композитор вводить у свої твори, дозволяючи традиційній музиці стати більш виразною й наблизитись до сучасних виконавців. Його стиль поєднує точність і складність поліфонії з емоційною гнучкістю, що відкриває нові інтерпретаційні можливості. Крім високого технічного рівня, твори Ж.-М. Дефая вимагають від виконавців глибокого розуміння стилістики композиторів різних епох, що значною мірою сприяє професійному зростанню музикантів. Використання такого інструмента, як тромбон дозволяє віднайти нові звучання в межах класичних форм, демонструючи їхню гнучкість і актуальність.

Загалом творчість Ж.-М. Дефая є значущим внеском у сучасну музику. Його роботи не лише вшановують класичну спадщину, а й надають їй нового життя, створюючи міст між минулим і сучасністю. Це дозволяє розширювати межі академічної музики та залучати нові покоління виконавців до глибшого осмислення класичних традицій.

Перспективи подальших досліджень мають охоплювати аналіз інших творів цієї серії, що дозволить визначити загальні закономірності стилізації у творчості Ж.-М. Дефая. Також актуальним напрямом є дослідження впливу цих творів на педагогічну практику підготовки тромбоністів, зокрема, їхньої ролі у розвитку інтерпретаційних навичок, розширенню технічного потенціалу виконавців та формуванню розуміння ними музичних стилів. На окрему увагу заслуговують

питання адаптації цих композицій до ансамблевого виконання, що може відкрити нові сторінки в камерному музикуванні.

ЛІТЕРАТУРА / REFERENCES

- Burkholder, J. P. (2024). The symphonic works of Charles Ives. In B. Hart & A. P. Brown (eds.), *The Symphonic Repertoire*, Volume V. The Symphony in the Americas, p. 175. Bloomington: Indiana University Press [in English].
- Нepokoski, J. (2021). *A sonata theory handbook*. Oxford; New York: Oxford University Press [in English].
- Horner Sutherland, A. N. (2024). *Cross-Genre Pedagogy in 21st-Century American Opera: Evolving Educational Practices for Vocal Performance*. (D.M.A. diss.). University of California. Santa Barbara [in English].
- Ian Bousfield – trombonist/teacher/conductor/Orchestral coach/commentator. (n.d.). [Official website]. Date of access 2025, April 17. <https://www.ianbousfield.com/> [in English].
- Innovatrombone Interviews trombonist Michel Becquet at the Spanish Brass Festival Alzira 2019. (2019). *Innovatrombone* <https://www.innovatrombone.com/interview-michel-becquet-at-the-spanish-brass-festival-alzira-2019/> [in English].
- Jean-Michel Defaye. (n.d.). In *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Michel_Defaye [in English].
- Lee, G. S., & Miller, C. J. (2023). Introduction to the special issue on global musical modernisms. *Twentieth-Century Music*, 20(3), 274–291 [in English].
- Mendelssohn, E. (2025). Brian Kane, Hearing double: Jazz, ontology, auditory culture (New York: Oxford University Press, 2024), ISBN 978-0-190-60050-1 (hb). *Twentieth-Century Music*, 22(1), 135-139. <https://doi.org/10.1017/S1478572224000239> [in English].
- Michel Becquet (n.d.). *Antoine Courtois*. Paris, Artists. Date of access 2025, April 17. <https://www.a-courtois.com/artist/michel-becquet/> [in English].
- Nadal, M., & Vartanian, O. (Eds.). (2022). *The Oxford handbook of empirical aesthetics*. Oxford: Oxford University Press [in English].
- Rader, A. C. (2011). *Jean-Michel Defaye's À la manière de Debussy pour trombone et piano: A compositional comparison to Claude Debussy's harmonic, melodic, and rhythmic practices*. (D.M.A. diss.). University of North Texas. <https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc103379/> [in English].
- Ramage, M. (2021). *Transcendental oscillations in popular and classical music since the 1800s*. (PhD diss.). Duke University. Durham, NC [in English].
- Roig-Francolí, M. A. (2021). *Understanding post-tonal music*. (2nd ed.). New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429340123> [in English].

Sagall, S. (2021). The classical style. In Sagall, S, *Music and Capitalism: Melody, Harmony and Rhythm in the Modern World*, (pp. 71–144). New York: Palgrave Macmillan [in English].

Yevhenii Martiianov

Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts,
postgraduate student,
the Department of Musical Art of Variety and Jazz
e-mail: emartyanov@icloud.com
ORCID iD: 0009-0002-2433-7284

Jean-Michel Defaye’s “*À la manière de...*” for trombone: stylistic features of implementation in the modern context

Statement of the problem. *The study considers the series «À la manière de...» for trombone by famous French composer Jean-Michel Defaye (1932–2025) as an exclusive example of musical stylization that reflects past compositional traditions within a modern framework. The research focuses on mechanisms of stylistic reinterpretation and the integration of historical idioms into contemporary performance and pedagogical contexts. The scientific discourse has already considered the issues of musical stylization, but the specifics of the French composer’s approach to this means of expression remain insufficiently studied. A comprehensive analysis of J.-M. Defaye’s works allows us to clarify the mechanisms of stylization and to identify specific techniques for reproducing the characteristic stylistic peculiarities of the music by the composers of the past, which became the basis of the series of his pieces for trombone.*

Objectives, methods, and novelty of the research. *The purpose of the article is to identify harmonic, melodic, and rhythmic techniques used by Defaye to emulate the styles of Bach, Vivaldi, Schumann, Brahms, and Debussy. The study’s novelty lies in structural and stylistic analysis of the composer’s trombone series «À la manière de...». Methodologically, it applies comparative analysis, structural examination, and an interpretative approach informed by performance practice.*

Research results and conclusion. *The findings show how Defaye’s compositional strategies foster stylistic awareness and interpretative skills. The cycle is a vivid example of how the music of the past can be interpreted, preserving its essence and, at the same time, adding new performance possibilities. Of particular importance are the harmonic and rhythmic innovations that the composer introduces into his works, allowing traditional music to become more expressive and closer to modern*

performers. His style combines the precision and complexity of polyphony with emotional flexibility, which opens up new interpretative possibilities. In addition to a high technical level, the works by J.-M. Defaye require from the performers to have a deep understanding the composers' stylistics of different eras that greatly contributes to the professional growth of musicians. The use of an instrument such as the trombone allows you to find new sounds within the framework of classical forms, demonstrating their flexibility and relevance. The conclusions emphasize the pedagogical and artistic value of these pieces.

Keywords: *stylization; musical traditions; Jean-Michel Defaye; "À la manière de... »; performance practice; compositional technique; musical interpretation.*

Стаття надійшла до редакції 5 травня 2025 року